

Posició actual del comerç i visió de futur

Jordi Font i Mariné

Voldria començar posant sobre la taula una idea que al meu entendre és molt important al moment de reflexionar sobre qualsevol temà, que és la següent:

Andorra, aquest microestat d'Europa, tot i les seves especificitats tan i tan mencionades en debats i tertúlies, és igual que els altres estats europeus, tots també carregats d'especificitats pròpies. És, doncs, partint d'aquesta idea que puc analitzar i discutir del tema del comerç del nostre país de forma racional i utilitzant referències a aquesta Europa que ens envolta. Seria molt pretensions de la nostra part poder pensar que som tan i tan específics que la nostra casualitat és irrepetible.

El comerç a Andorra, igual que a tot el món, va néixer al mateix temps que la civilització i s'ha anat modulant i mutant seguint la variació de la societat de la seva influència. A Andorra, la variació més important es va produir al voltant dels anys 50, quan el comerç nacional va haver d'adaptar-se de forma sobtada. Va haver de passar d'abastir la societat autòctona –que alguns recordaran segurament que era una societat molt reduïda i amb un poder adquisitiu encara més reduït– a abastir una part de les societats veïnes, que era, com fàcilment comprendrem, molt i molt més nombrosa i que tenia un poder adquisitiu global incomparablement més elevat que el nostre. Cal també recordar, però segurament ja s'ha dit, que els dos països veïns, per raons històriques i socials, tenien més carències en el sector comercial, molt importants i marcadament. En aquells temps que s'anomenen *el boom comercial* va realment néixer el sector comercial a l'Andorra actual. Des de llavors aquest sector ha mostrat unes immillorables capacitats d'enginy, de sacrifici, d'adaptació i s'ha mantingut com una de les potes més importants de la societat andorrana. Jo aniria més lluny i diria que més que una pota ha estat i és el pilar fonamental de l'economia andorrana. El nostre sector comercial ha mostrat, mostra i està mostrant aquest últims 60 anys una capaci-

tat d'adaptació fenomenal i espectacular, i els seus agents estan, de ben segur, disposats a continuar demostrant aquest dinamisme, aquesta modernitat, aquest gust del risc, aquest esperit d'emprenedors durant moltes més dècades.

El sector comercial és conscient que és el pal de paller de l'economia andorrana.

El sector comercial Andorra està orgullós de ser el pal de paller de l'economia andorrana.

El sector comercial Andorra vol continuar sent el pal de paller de l'economia andorrana.

Sembla, però, en aquests moments que la societat andorrana no vol que el sector comercial continuï sent aquest pal de paller.

Tots els *paràsits* que han envoltat i que han viscut del sector comercial durant aquests seixanta últims anys sembla que ara vulguin matar o sacrificar la gallina dels ous d'or.

Entre la llarga llista d'aquests *paràsits* voldria significar-ne alguns en concret, per la seva rellevància i la seva actitud.

1- El sector financer o altrament dit "els bancs".

Quin dels comerciants d'Andorra amb vint o trenta anys de trajectòria no recorda el tracte que rebia en aquells temps. A la seva manera, els bancs van ajudar al desenvolupament del sector comercial, cert, però a quin preu? Política dels avaladors, crèdits al 18 i 19% indexats en francs suïssos i aquella mena de tracte basat no pas en la venda lícita d'una prestació de servei sinó en el favor personal.

Cal recordar que les seccions de banca d'empresa deuen tenir a tot estirar deu anys de vida.

2- Els propietaris dels locals, que als 50 i 60 estaven ben contents de rendibilitzar uns baixos dels seus edificis que no estaven adaptats, evidentment, ni per fer-hi habitatge ni garatges i que llogaven a preus raonables aquells espais. Els anys 70 i 80 van començar la seva funció de *paràsits pignorant* els traspassos d'aquells mateixos espais i apujant els lloguers. Aquestes últimes dècades l'efecte parasitari dels mateixos propietaris ha anat més lluny, en imposar uns lloguers totalment desproporcionats que en alguns casos els han generat unes plusvàlues descomunals. No és estrany veure avui algun import de lloguer mensual que ultrapassa l'import global de la construcció de l'edifici. Amb els lloguers actuals el comerç del nostre país difícilment pot ser competitiu.

3- Els comuns i les administracions locals apugen i apugen les taxes i impostos als comerços. Els mateixos comuns asfixien els nostres comerços, agafen iniciatives urbanístiques agosarades que molt sovint encara perjudiquen més el sector comercial. Si algun comerç vol modernitzar-se, renovar-se o embellir-se tot són problemes, a més del càrrec d'una taxa per reformes que molt sovint esdevé dissuasòria.

4- Nosaltres, els ciutadans o usuaris, també tenim reflexos parasitaris. Som intransigents i fàcilment irritables envers l'activitat comercial. Ens molesta l'aglomeració de gent de fora que ve a consumir, ens irriren les camionetes de repartiment que abasteixen el sector comercial. Aquí voldria dir que el sistema de repartiment es podria estructurar de forma diferent i minimitzar-ne l'impacte, però el nostre efecte parasitari és tan gran que molts ens permetem usar i abusar de zones de càrrega i descàrrega, cosa que pertorba encara més aquest sistema, que ja he dit que és millorable.

5- Però penso que el diploma de *millor paràsit* del nostre comerç se l'endú, i amb molt avantatge, el nostre Govern.

Per començar, podem dir l'efecte pervers de l'IMI i l'IAC, que per altra banda és la font d'ingressos número u del nostre país. Doncs bé, aquest impost ha anat augmentant de forma irresponsable. Aquest impost és injust, perquè grava el producte abans que hagi generat cap benefici. Per postres, és vergonyós que els importadors siguin els únics obligats tributaris sospitosos de mal pagadors, ja que han de garantir mitjançant un aval bancari el pagament d'aquest impost.

Sectors importants per al comerç d'Andorra com el tabac i els alcohols han perdut competitivitat a causa de l'estructuració del comerç dels països veïns. Aquests productes no estan gravats amb l'IMI més baix, sinó al contrari. No podria el Govern rebaixar l'import d'aquest IMI per ajudar aquest sector en dificultats? No se'n acut.

Els carburants han tingut un paper fonamental en l'evolució del nostre sector comercial. Molt sovint era l'excusa per venir a Andorra a comprar. Tots hem sentit allò de "vaig a Andorra a comprar i a més faig el ple, que és més barat". Segurament quan arribaven a destí ja havien consumit la meitat d'aquell ple. Doncs bé, els carburants tenen un preu de venda polític i fins i tot publicat al BOPA. El que es pot constatar és que el diferencial de preus amb els nostres veïns cada cop és inferior. No s'hi pot fer alguna cosa?

6- El premi d'honor en l'efecte parasitari exercit sobre el nostre comerç el donaria sens dubte al nostre ministre de Finances, quan fa declaracions públiques com les de divendres –és a dir ahir–. Parla de l'època del Duralex, que no ha conegut, que com a molt la hi han explicat, diu que l'època del basar s'ha acabat. Certament, queden basars i, per postres, alguns encara són força rendibles i tenen clientela, i diu que el nostre comerç s'ha d'especialitzar. Aquí demostra una vegada més que no coneix, ni molt menys, el nostre comerç, que en alguns sectors està superespecialitzat i és fins i tot una referència a Europa.

Bé, m'ha agradat molt el títol de la ponència del Sr. Altimir; el comerç és efectivament un problema de tots, però jo tinc una gran confiança en el sector comercial d'Andorra. No dubto que amb la seva gran capacitat d'adaptació i de reacció farà front a les dificultats actuals. Només voldria aportar un suggeriment: que no s'ha de

deixar ofegar pels diferents paràsits que té i que per espolsar-se'ls de sobre cal que s'uneixi de forma sectorial, per grups d'interès. Cal que dialoguin entre ells, els comerciants, que estableixin estratègies comunes, que uneixin esforços, perquè els resultats seran millors. No hi ha res més dolent per a un empresari que estar sol, aïllat i pensar que només ell té aquells problemes.

Jordi Font i Mariné

Comerciant i conseller general del grup parlamentari socialdemòcrata